

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA NGƯỜI CÓ UY TÍN VÙNG ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ TRONG BỐI CẢNH MỚI

TRẦN THỊ THÚY VÂN^(*)
HUỖNH THỊ THANH HÀ^(**)

Ngày nhận bài: 11/7/2025 Ngày thẩm định: 15/7/2025 Ngày duyệt đăng: 15/9/2025

Tóm tắt: Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng luôn xác định vấn đề dân tộc và đoàn kết dân tộc là vấn đề chiến lược cơ bản, lâu dài và cấp bách của cách mạng Việt Nam. Đặc biệt, trong bối cảnh sáp nhập các đơn vị hành chính, để thực hiện hiệu quả chủ trương, chính sách phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh, phát huy các nguồn lực trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số và vai trò của người có uy tín là rất quan trọng. Bài viết tập trung làm rõ sự đóng góp của người có uy tín, từ đó, đề xuất một số giải pháp tiếp tục phát huy vai trò của người có uy tín trong bối cảnh mới.

Từ khóa: dân tộc thiểu số; người có uy tín; phát huy vai trò; Việt Nam

1 Đặt vấn đề

Theo Quyết định số 12/2018/QĐ-TTg ngày 06/3/2018 của Thủ tướng Chính phủ “về tiêu chí lựa chọn, công nhận người có uy tín và chính sách đối với người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số”, người có uy tín là những người được lựa chọn từ cán bộ, công chức, viên chức, lực lượng vũ trang có cống hiến cho đất nước đã nghỉ công tác; già làng, trưởng thôn, trưởng dòng họ, thầy cúng; chức sắc, chức việc trong các tôn giáo ở vùng dân tộc thiểu số; nhân sĩ, trí thức, doanh nhân, nhà giáo, người hành nghề chữa bệnh giỏi hoặc người có điều kiện kinh tế biết giúp đỡ mọi người và được đồng bào tín nhiệm... Theo báo cáo của Ủy ban Dân tộc, hiện nay, Việt Nam có gần 30.000 người có uy tín trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số⁽¹⁾. Với uy tín, tầm ảnh hưởng và

sự phân công phối hợp từ hệ thống chính trị cơ sở, người có uy tín đã có nhiều đóng góp trong việc “thực hiện chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước”⁽²⁾, “các phong trào thi đua yêu nước, xóa đói giảm nghèo, bảo vệ an ninh trật tự, giữ gìn bản sắc văn hóa và đoàn kết các dân tộc”⁽³⁾ và “có khả năng tuyên truyền, vận động, nắm bắt, xử lý thông tin và quy tụ, tập hợp đồng bào dân tộc thiểu số trong phạm vi nhất định”⁽⁴⁾.

Hiện nay, sáp nhập các đơn vị hành chính và thực hiện chính quyền địa phương hai cấp mang đến nhiều cơ hội, nhưng cũng đặt ra nhiều thách thức từ tổ chức bộ máy, quản lý điều hành, quy định, thể chế đến những khó khăn về kinh tế, xã hội, văn hóa, quốc phòng, an ninh cũng như từ chính những người có uy tín. Người có uy tín hoạt động trong phạm vi rộng hơn, với khối lượng công việc phức tạp hơn, đòi hỏi các địa phương phải quan tâm và tiếp tục làm “cầu nối” quan trọng giữa Đảng, Nhà nước với đồng bào dân tộc thiểu số. Vai trò của người có uy tín thể hiện trong công tác

^(*) TS, Học viện Chính trị khu vực II, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

^(**) ThS, Sở Dân tộc và Tôn giáo, Thành phố Hồ Chí Minh

tuyên truyền, phổ biến, vận động đồng bào dân tộc thiểu số thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; gương mẫu, đi đầu trong phát triển kinh tế, tổ chức, tham gia các phong trào thi đua yêu nước; bảo tồn văn hóa; giữ vững an ninh trật tự, ổn định chính trị trong cộng đồng dân tộc thiểu số⁽⁵⁾. Phát huy vai trò của người có uy tín là tổng thể các hoạt động của cả hệ thống chính trị để người có uy tín trở thành nguồn lực quan trọng thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh và giữ vững vai trò cầu nối giữa Đảng, Nhà nước và nhân dân vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

2. Vai trò của người có uy tín vùng đồng bào dân tộc thiểu số

Thứ nhất, người có uy tín là cầu nối giữa Đảng, Nhà nước và nhân dân vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Người có uy tín “tuyên truyền, vận động, nắm bắt, xử lý thông tin và quy tụ, tập hợp đồng bào dân tộc thiểu số”⁽⁶⁾, kiên trì “đi từng ngõ, gõ từng nhà”, vận dụng phương tiện công nghệ hiện đại để thông tin cho người dân về chủ trương, chính sách, pháp luật trên các lĩnh vực kinh tế, xã hội, văn hóa, môi trường, an ninh, quốc phòng. Thời gian qua, Đảng và Nhà nước đã ban hành 136 chính sách dân tộc⁽⁷⁾ trong đó có Chương trình Mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2030. Kết quả thực hiện giai đoạn 01 (2021 - 2025), Chương trình đã đạt được 06/09 nhóm mục tiêu, cơ bản hoàn thành và vượt mục tiêu đề ra⁽⁸⁾, làm thay đổi diện mạo vùng dân tộc thiểu số, trong đó, người có uy tín vừa là người tuyên truyền, vận động, vừa gương mẫu tham gia.

Người có uy tín truyền tải thông tin về chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, trong đó có các chính sách mới về thủ tục hành chính, quy hoạch đầu tư, quy định tên gọi, trụ sở hoạt động, các hoạt động an sinh xã hội đến với đồng bào dân tộc thiểu số. Đồng thời, người có uy tín đóng vai trò truyền tải tâm tư, nguyện vọng, vướng mắc của đồng bào liên quan các thủ tục hành chính, nhu cầu đất đai,

sinh kế, bảo tồn bản sắc văn hóa,... đến cấp ủy, chính quyền địa phương, giúp các cấp có thẩm quyền điều chỉnh quyết sách phù hợp.

Thứ hai, người có uy tín góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội và các phong trào thi đua yêu nước. Với tinh thần trách nhiệm và sự hiểu biết, người có uy tín nêu gương trong vận động đồng bào dân tộc thiểu số “tham gia tích cực thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội”⁽⁹⁾, ứng dụng khoa học - kỹ thuật, chuyển đổi cơ cấu kinh tế phù hợp với điều kiện mới. Hiện nay, trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số có hơn 500 mô hình phát triển kinh tế có thu nhập ổn định từ 50 - 100 triệu đồng/năm. Một số mô hình tiêu biểu, như phát triển du lịch cộng đồng, trồng cam, gừng, khoai dong riềng, mận tam hoa, trồng dưa, bò lai Sind, gà đen, nhím, nuôi cá, ba ba ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi⁽¹⁰⁾... Thành công của những mô hình kinh tế này có sự đóng góp lớn của người có uy tín trong việc tuyên truyền, trực tiếp chia sẻ nguồn lực, truyền tải kinh nghiệm sản xuất, vận động bà con đoàn kết, giúp đỡ nhau cùng phát triển kinh tế, xóa đói, giảm nghèo. Người có uy tín đã đóng góp nguồn lực quan trọng trong xây dựng nông thôn mới, xây dựng nhà tình nghĩa, xóa nhà tạm, nhà dột, làm đường, làm trường, cầu cống, hoàn thiện kết cấu hạ tầng kết nối các đơn vị hành chính mới góp phần quan trọng trong việc ổn định đời sống và chia sẻ khó khăn với chính quyền địa phương để xây dựng, phát triển địa phương.

Thứ ba, người có uy tín góp phần bảo đảm an ninh trật tự, ổn định xã hội và củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Người có uy tín rất có tiếng nói trong cộng đồng, có thể tuyên truyền, vận động bà con hòa giải mâu thuẫn, xóa bỏ hủ tục lạc hậu, tránh xa các tệ nạn, không nghe tuyên truyền tà đạo, cam kết không trồng cây thuốc phiện, không tàng trữ, sử dụng, buôn bán trái phép chất ma túy, không phá rừng, không di cư tự do,... để xây dựng môi trường sống lành mạnh, an toàn. Đặc biệt, người có uy tín đã cùng với bộ đội biên phòng làm tốt việc vận động quần chúng thực hiện

các phong trào “Toàn dân tham gia bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, an ninh biên giới quốc gia trong tình hình mới”; “Quần chúng tham gia tự quản đường biên, cột mốc, giữ gìn an ninh, trật tự thôn, bản khu vực biên giới”, “Xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân gắn với thể trận an ninh nhân dân và thể trận biên phòng toàn dân vững chắc”,... Mặt khác, người có uy tín cũng thường xuyên cung cấp thông tin quan trọng giúp bộ đội biên phòng kịp thời phát hiện và đấu tranh hiệu quả với các loại tội phạm, ngăn chặn nhiều hành vi vi phạm pháp luật, xâm phạm chủ quyền, an ninh biên giới quốc gia,...

Sau sáp nhập, sự chuyển đổi không gian sinh sống và sự dịch chuyển dòng người lao động cũng có khả năng xuất hiện những vấn đề phức tạp như tâm lý cục bộ, kỳ thị, sự tranh chấp, các tệ nạn,... người có uy tín sẽ góp phần hòa giải, khơi dậy tinh thần đoàn kết, tương trợ, trách nhiệm trong cộng đồng để người dân sớm ổn định tâm lý, đón nhận những mối quan hệ mới, không gian và cơ hội mới nhằm thực hiện mục tiêu chung phát triển đất nước.

Ngoài ra, sự chống phá của các thế lực thù địch cho rằng, sáp nhập đơn vị hành chính “chỉ là hình thức” và “tăng gánh nặng cho ngân sách nhà nước”, “giảm hiệu lực, hiệu quả” của bộ máy⁽¹¹⁾, “sáp nhập là xóa sổ làng quê”, “xóa bỏ truyền thống tổ tiên”, “đánh mất bản sắc dân tộc”⁽¹²⁾, “xóa đất đai của đồng bào dân tộc”, “đồng hóa văn hóa” của dân tộc thiểu số⁽¹³⁾. Trước những luận điệu sai trái này, người có uy tín một mặt trực tiếp bày tỏ ý kiến phản biện, đồng thời cần giúp đồng bào nhận diện rõ âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, cung cấp thông tin chính xác về mục tiêu, ý nghĩa, lợi ích của việc sáp nhập. Qua đó, góp phần củng cố niềm tin của nhân dân, tăng cường đoàn kết dân tộc và bảo đảm quốc phòng, an ninh.

Thứ tư, người có uy tín đóng vai trò then chốt trong việc gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa của đồng bào dân tộc thiểu số. Những già làng, trưởng bản, nghệ nhân là người có uy tín đã vận động bà con xóa bỏ các hủ tục lạc hậu, như tảo hôn, hôn nhân cận huyết, mê

tín dị đoan; không theo tà đạo, xây dựng đời sống văn hóa, gìn giữ gìn bản sắc văn hóa tộc người đa dạng và thống nhất trong nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Bên cạnh đó, họ còn trực tiếp lan tỏa, truyền dạy, bảo tồn các giá trị văn hóa của tộc người. Với uy tín, trách nhiệm và khả năng lưu giữ được nhiều ký ức văn hóa của cộng đồng, người uy tín đã có sự đóng góp trong việc lan tỏa tôn vinh các giá trị văn hóa dân tộc thiểu số. Hiện nay, có nhiều giá trị văn hóa được công nhận là di sản văn hóa cấp tỉnh, cấp quốc gia, đặc biệt như Không gian Cồng chiêng Tây Nguyên, Thực hành Then của người Tày, Nùng, Thái ở Việt Nam; Nghệ thuật Xòe Thái; Nghệ thuật làm gốm của người Chăm được vinh danh là di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại... Trong bối cảnh mới, sau khi sáp nhập đơn vị hành chính, các địa phương sẽ có sự xáo trộn không gian văn hóa nhất định, từ đó xuất hiện tâm lý cục bộ, hoài niệm, lo sợ mai một các giá trị văn hóa tộc người. Do đó, người có uy tín cần là cầu nối trung gian, nâng cao ý thức của đồng bào dân tộc thiểu số trong việc gìn giữ bản sắc, phong tục tập quán, tiếng nói, chữ viết, lễ hội, nghề truyền thống, đồng thời khuyến khích người dân tôn trọng, giao lưu, học hỏi những giá trị mới, tích cực, tạo nên một nền văn hóa thống nhất trong đa dạng, truyền thống và hiện đại. Đặc biệt, người uy tín phải vừa vận động hướng dẫn người dân, vừa là người tích cực thực hiện tốt chính sách dân tộc bảo tồn văn hóa⁽¹⁴⁾ gắn với phát triển sinh kế. Họ cũng là người phản ánh, đề xuất kiến nghị tới các cấp chính quyền những khó khăn, bất cập trong quá trình thực hiện chính sách. Như vậy, những đóng góp trên của người có uy tín vừa gìn giữ được bản sắc văn hóa, vừa góp phần giải quyết được mục tiêu phát triển kinh tế ở địa phương trong thời gian đầu sáp nhập.

3. Giải pháp phát huy vai trò của người có uy tín trong bối cảnh mới

Để tiếp tục phát huy vai trò của người có uy tín trong bối cảnh mới, cần thực hiện đồng bộ một số giải pháp sau:

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của hệ thống chính trị về phát huy vai trò của người có uy tín. Các cấp ủy đảng chỉ đạo thống nhất từ nhận thức đến hành động, tạo điều kiện để người có uy tín tham gia tuyên truyền, vận động, bảo tồn văn hóa, phát triển kinh tế - xã hội; các cuộc vận động thi đua yêu nước, giữ vững an ninh trật tự;... đồng hành cùng địa phương xây dựng, phát triển, vượt qua những khó khăn, thách thức trong bối cảnh sau sáp nhập các đơn vị hành chính.

Hai là, hoàn thiện cơ chế, chính sách liên quan đến người có uy tín, như quy định về lựa chọn, công nhận, chế độ, chính sách trong bối cảnh sau sáp nhập. Chính quyền địa phương cần điều chỉnh quy định về số lượng, phạm vi hoạt động cũng như kế hoạch phân công nhiệm vụ phù hợp với thể mạnh của người có uy tín. Các cấp, ngành liên quan tiếp tục rà soát, đề xuất điều chỉnh các chính sách hỗ trợ về vật chất, tinh thần, phương tiện kỹ thuật cho người có uy tín phù hợp với địa bàn mới và những nhiệm vụ đặc thù sau sáp nhập.

Ba là, tăng cường công tác vận động, phát huy vai trò của người có uy tín trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Đa dạng nội dung và hình thức tuyên truyền, vận động nhằm phát huy thể mạnh của người có uy tín. Trong bối cảnh mới, sự thay đổi về địa bàn hoạt động, nhiệm vụ của cán bộ, công chức, việc kết nối với người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số có vai trò quan trọng. Cơ quan quản lý nhà nước về lĩnh vực dân tộc cần chủ trì, phối hợp với các ban, bộ, ngành liên quan tổ chức các buổi gặp mặt, hội nghị hay chương trình “Điểm tựa của bản làng” nhằm biểu dương, tôn vinh người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số có thành tích xuất sắc trong công tác vận động, tuyên truyền; phát triển kinh tế - xã hội, phong trào thi đua yêu nước; bảo tồn văn hóa; an ninh trật tự.

Bốn là, bồi dưỡng, cập nhật kiến thức cho người có uy tín trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Thông qua các buổi gặp mặt định kỳ giữa chính quyền cấp xã và người có uy tín

không chỉ củng cố mối quan hệ giữa người có uy tín và các cấp quản lý, mà còn cung cấp đầy đủ thông tin chính thống về tình hình kinh tế - xã hội, văn hóa, an ninh, quốc phòng cho họ. Các địa phương cần tiếp tục chủ trì, phối hợp tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và kỹ năng tuyên truyền, vận động nhằm nâng cao năng lực cho người có uy tín, đáp ứng bối cảnh sáp nhập, tinh gọn như hiện nay. Hơn nữa, trong bối cảnh mới, để đáp ứng được yêu cầu đồng bộ các nhiệm vụ trong kỷ nguyên số với phạm vi hoạt động rộng hơn, cần mở rộng đối tượng tham gia các lớp bồi dưỡng kỹ năng sử dụng kỹ thuật số. Tùy vào điều kiện của các địa phương, người có uy tín được tham gia chương trình tham quan, học tập, trao đổi kinh nghiệm. Đây là cơ hội để người có uy tín được tiếp cận các mô hình phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng nông thôn mới, cách thức bảo tồn văn hóa hiệu quả ở các địa phương khác, từ đó giúp họ làm tốt hơn các nhiệm vụ được giao.

Năm là, tăng cường sự phối hợp giữa chính quyền địa phương với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các thành viên trong việc phát huy vai trò của người có uy tín. Chính quyền trên cơ sở xác định nhiệm vụ các thành viên để xây dựng kế hoạch phối hợp với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và người có uy tín. Trong đó, chính quyền trực tiếp thực hiện các chính sách phát triển kinh tế - xã hội, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tập hợp lực lượng và tham gia giám sát thực hiện các chính sách. Người có uy tín tuyên truyền, góp ý, phản biện quá trình xây dựng thực hiện các chính sách, đặc biệt là các chính sách liên quan đến đất đai, phát triển kinh tế - xã hội, văn hóa, để chính sách đi vào cuộc sống, phù hợp với đặc điểm địa phương.

Sáu là, phát huy tính tích cực, chủ động của người có uy tín trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Người có uy tín cần chủ động, tích cực nâng cao hiểu biết tri thức, nắm rõ chủ trương, đường lối và chính sách thông qua tự học, tự bồi dưỡng cũng như tham gia các lớp

tập huấn chuyên đề mới liên quan đến việc sáp nhập đơn vị hành chính, quy hoạch, phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Người có uy tín cần nghiên cứu rõ quyền và nghĩa vụ của người dân trong bối cảnh mới để có thể giải đáp thắc mắc cho bà con một cách dễ hiểu, dễ thực hiện nhất. Bên cạnh đó, người có uy tín cũng cần tự trang bị kỹ năng tuyên truyền, vận động, hòa giải, xử lý tình huống phát sinh trong cộng đồng ở cơ sở và phải nhận diện, đấu tranh với những luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch sau sáp nhập.

Như vậy, người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số là “cầu nối” quan trọng giữa hệ thống chính trị cơ sở với người dân, là “điểm tựa” của đồng bào vùng dân tộc thiểu số. Với tinh thần trách nhiệm, gương mẫu, người có uy tín đã tham gia tích cực trong công tác vận động, tuyên truyền các chủ trương, đường lối chính sách; đi đầu trong phát triển kinh tế - xã hội, bảo tồn văn hóa và bảo vệ an ninh quốc phòng. Trong sáp nhập đơn vị hành chính, người có uy tín chia sẻ khó khăn cùng chính quyền, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Do đó, việc phát huy vai trò của người có uy tín ở đơn vị hành chính mới là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và của cộng đồng dân tộc thiểu số, đòi hỏi hệ thống giải pháp toàn diện về nâng cao nhận thức; hoàn thiện cơ chế, chính sách; tăng cường công tác vận động; bồi dưỡng, cập nhật kiến thức; tăng cường sự phối hợp cũng như phát huy tính tích cực, chủ động của bản thân người có uy tín. Khi người có uy tín được quan tâm, tin tưởng và được tạo điều kiện về vật chất lẫn tinh thần, họ sẽ trở thành “cánh tay nối dài” vững chắc của hệ thống chính trị, góp phần quan trọng vào sự thành công của quá trình xây dựng đơn vị hành chính mới phát triển bền vững □

(1) Báo cáo số 855/BC-UBDT ngày 03/6/2022 của Ủy ban Dân tộc “về tổng kết 10 năm thực hiện Nghị định số 05/2011/NĐ-CP ngày 14/01/2011 của Chính phủ về công tác dân tộc”

(2) Nghị quyết số 24-NQ/TW ngày 12/3/2003 của Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX “về công tác dân tộc”

(3) Quyết định số 12/2018/QĐ-TTg ngày 06/3/2018 của Thủ tướng Chính phủ “về tiêu chí lựa chọn, công nhận người có uy tín và chính sách đối với người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số”

(4) và (6) Quyết định số 28/2023/QĐ-TTg ngày 23/11/2023 của Thủ tướng Chính phủ “về sửa đổi, bổ sung một số điều của Quyết định số 12/2018/QĐ-TTg ngày 06/3/2018 của Thủ tướng Chính phủ “về tiêu chí lựa chọn, công nhận người có uy tín và chính sách đối với người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số””

(5) Học viện Dân tộc, *Tài liệu bồi dưỡng kiến thức dân tộc đối với cán bộ, công chức, viên chức nhóm đối tượng 03 thuộc Chương trình Mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2030*, Hà Nội, 2023

(7) Hầu A Lệnh, *Thực hiện chính sách dân tộc góp phần củng cố, tăng cường khối đại đoàn kết dân tộc*, <https://mattran.org.vn>, ngày 10/7/2024

(8) Bộ Dân tộc và Tôn giáo, *Báo cáo Đánh giá kết quả thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2030, giai đoạn I: từ năm 2021 đến năm 2025 và đề xuất nội dung Chương trình giai đoạn II từ năm 2026 đến năm 2030*, Hà Nội, 2025

(9) Nghị quyết số 43-NQ/TW ngày 24/11/2023 của Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII “về tiếp tục phát huy truyền thống, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, xây dựng đất nước ta ngày càng phồn vinh, hạnh phúc”

(10) Nông Quốc Tuấn, *Chăm lo xây dựng đội ngũ người có uy tín trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số góp phần thực hiện tốt chính sách dân tộc*, <https://www.tapchicongsan.org.vn/>, ngày 03/12/2023

(11) ThS. Nguyễn Thị Kim Dung, TS. Trần Thúy Hoàn, TS. Bùi Văn Huân, *Nhận diện, phân bác các quan điểm sai trái, xuyên tạc về cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy hệ thống chính trị hiện nay*, <https://lyluanchinhtri.vn>, ngày 02/6/2025

(12) Liêm Chính - Bình Nguyên, *Cảnh giác luận điệu xuyên tạc chủ trương sáp nhập đơn vị hành chính, tinh gọn bộ máy hiện nay*, <https://cand.com.vn/>, ngày 30/6/2025

(13) Lương Hoàng Quý, *Phản bác luận điệu xuyên tạc về chủ trương sắp xếp đơn vị hành chính*, <https://cdannd1.bocongan.gov.vn>, ngày 02/7/2025

(14) Dự án 06 về “Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch” thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2030